

Σαράντα συγγραφείς (ποιητές και πεζογράφοι) ανοίγουν σε κοινή θέα το εργαστήρι της γραφής τους –το συναρπαστικό σημείο όπου διασταυρώνεται η περιπέτεια της γραφής και η γραφή της περιπέτειας. Σαράντα άνθρωποι που μοχθούν μπροστά στη λευκή σελίδα, μιλούν για τα μυστικά και τα ψέματα του εαυτού και των λέξεων, του κόσμου και της αναπαράστασής του. Παλαιότερα και νεότερα πρόσωπα της λογοτεχνίας αναπνέουν τη φλούδα αλλά και την ψίχα του κειμένου, εναλλάσσουν τις μάσκες του λογοτεχνικού ήρωα, του κριτικού και του αναγνώστη, αποκαλύπτουν τη βάση που υποσκάπτει την απόλαυση του γραφιά – εντέλει αφηγούνται την ιστορία που αρνείται να γίνει ιστορία.

Θεώρω τον εαυτό μου τυχερό που δεν αναμετρήθηκε με το μυστήριο της δημιουργικότητας. Ο συγγραφικός μου εαυτός αποτελεί την τωρινή εκδοχή σε μια υπόσταση που προϋπήρχε. Από παιδί, μεγαλωμένο σε μια αγροτική κοινωνία και χωρίς ιδιαίτερες γραμματολογικές παροχές, έγερνα προς τη μεριά της φαντασίας και της διαφοροποίησης. Απομόνωση και διάβασμα, γράψιμο και κλείδωμα των γραπτών, διαμεσολάβηση της λογοτεχνίας ανάμεσα στην έξω ζωή και σ' εκείνη που υπήρχε μέσα μου.

Η ίδια ανάγκη μ' έσπρωξε σε σπουδές Αγγλικής Φιλολογίας, που εμπειρείχαν τον κόσμο των βιβλίων, ενώ το προσωπικό γράψιμο, μια κατάθεση καθημερινή αλλά όχι ακριβώς ημερολογιακή –γύρω στα τριάντα τομιάδια πυκνογραμμένου υλικού– συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Μέσα από αυτές τις διεργασίες, όπου συνυπήρχαν το σωματικό, το ψυχικό και το δημιουργικό, ξεπήδησε και η συγγραφική συνείδηση. Στην αρχή, χαιρόμουν που ορισμένες επεξεργασμένες φόρμες των γραπτών μου αποκτούσαν τίτλο και εμπορική εμβέλεια. «Αρα είμαι συγγραφέας», αναλογιζόμουν στις δυσκολότερες στιγμές, όταν τα κείμενα γίνονταν μυθιστορήματα.

Ιστορίες και αφηγήσεις, ημιτελείς ή ολοκληρωμένες, σχεδιάσματα, διάλογοι, μπορούσαν ν' ανακτιήσουν μια μορφή, καθώς οι ιστορίες των άλλων έφταναν σ' αυτιά μου ή απλώς τις επινοούσα, τις καταχώριζα σε μικρότερα ξεχωριστά σημειωματάρια, το καθένα μια ιδέα ενός διαφορετικού βιβλίου. Η ενδεχόμενη ανάπτυξη της ιδέας αυτής μ' έκανε πιο οργανωτικό, ποτέ όμως δεν κατέφευγα σε μια στημένη φόρμα. Λες και κάθε ιστορία κουβαλούσε τη δική της δομή, υποβοηθούμενη βέβαια από υλικά παλαιότερων συγγραφέων, αφού το διάβασμα βιβλίων δεν σταμάτησε ποτέ. Η αναγνωστική απόλαυση εξελισσόταν σε μια νευρική διάσταση που ενοχλούσε έντονα ακόμη και τους πιο κοντινούς μου ανθρώπους. Πολλές φορές τους έδινα την εντύπωση ότι βρισκόμουν ανάμεσά τους ως διάλειμμα από το διάβασμα ή το γράψιμό μου.

Η συγγραφική μου εκδοχή ξεκίνησε το 1990. Τότε με κατέταξαν σε μια νεότερη γενιά κι ας ήμουν τριάντα πέντε χρονώ, χαρακτήρισαν μυθιστορηματικό το είδος της γραφής μου, κριθίκε,

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

Το μοναχικό εργαστήρι

κατακρίθηκε, πουλήθηκε, δεν πουλήθηκε, αφήνοντας εμένα στο περιθώριο ν' αναρωτιέμαι: «Τι έχει να κάνει όλο αυτό με τον παράδεισο που αφήνα πίσω μου;»

Συνειδητοποιούσα ότι το επαγγελματικό γράψιμο υπάκουε σε κοινωνικές συνήθειες, συμβάδιζε με την αποδοχή του έργου και την αφοσίωση των πιστών ή ευκαιριακών αναγνωστών. Αρχίζα να γράφω Σεπτέμβριο (μαζί με τα σχολεία), διόρθωνα τα καλοκαίρια, ξανάρχιζα τον επόμενο Σεπτέμβριο, δίνοντας συνήθως την τελική μορφή. Όταν χρειάστηκε να γράψω μυθιστόρημα εποχής (αρχές 20ού αιώνα) σύχναζα σε βιβλιοθήκες και επιδίωκα ν' αναστηλώσω παλιά ερειπωμένα τοπία. Τολμώ να ομολογήσω ότι σποραδικά υποδύθηκα χαρακτήρες προκειμένου να ερμηνεύσω λεπτομέρειες των χαρακτήρων μου.

Πολλές ιστορίες έμεναν στη μέση, λες και μάχονταν με τις προηγούμενες. Εφτανα στο σημείο να μην μπορώ να επιλέξω, γιατί ο συγγραφέας κάθε βιβλίου ερχόταν σε σύγκρουση με τον συγγραφέα του επόμενου και του ανολοκλήρωτου. Κατά βάθος το διασκέδαζα. Το παλιό μου εγώ όμως, ανίατα εσωστρεφές, διαποτισμένο εκ γενετής με αφηγήσεις, με προστάτευε απ' αυτό που η γραμματεία και η αγορά μου επέβαλλαν.

Τροφοδοτώ ακόμα το συγγραφικό μου προφίλ εκδίδοντας βιβλία και έχοντας υλικό για πολλά ακόμη· δεν υπέφερα ποτέ από συγγραφικό αδιέξοδο. Όμως μια ματαιότητα επισκιάζει κάθε καινούριο σχέδιο. Είναι η γλυκιά πεθυμιά του άλλου εαυτού, εκεί όπου δεν είσαι κανένας, όταν εκφράζεσαι για σένα, κλεισμένος στο εργαστήρι της ψυχής σου. Αυτό είναι ίσως το αληθινό μου εργαστήρι, εκεί καταφεύγω όταν κουράζομαι ή βαριέμαι με τις πρόσκαιρες εκδοτικές αναλώσεις. Εκεί οδεύω με επιβραδυνόμενη ταχύτητα. Και όποτε βγαίνει κάποιο βιβλίο, κατά τη διάρκεια της διαδρομής, καλώς. Το ενδότερο δημιουργικό υλικό παραμένει απροσπέλαστο.

Ίσως βρίσκομαι σε αντιπαράθεση με τον συγγραφικό εαυτό μου. Ακόμη κι όταν αυτός διαγραφεί, οι άλλες γραφές –το υλικό ζωής– δεν θα φανερωθούν. Θα διεκδικούν μια αδιαπέραστη επικράτεια, χωρίς κριτές, χωρίς αναγνώστες, γιατί δεν θα χρειάζεται να λογοδοτώ, όπως όταν μιλάω για τα βιβλία ενός συγγραφέα που φέρει το όνομά μου στα εξώφυλλα των βιβλίων του.